

EDITORIAL

Fa deu anys naixia aquesta revista. El lector que hagi seguit *Manuscrits* al llarg d'aquest temps s'haurà adonat que el nostre nord ha estat sempre l'aposta per la modernitat, l'obertura a les noves fronteres historiogràfiques, la sensibilitat vers el que és diferent, en funció d'una evident vocació de ruptura dels clixés acadèmics establerts, des d'una certa consciència d'alteritat en l'horitzó de les revistes d'història dels departaments universitaris espanyols. Aquesta militància en el territori antidogmàtic i anticonvencional de la nostra revista, però, mai ens ha fet oblidar que allò que és nou no sempre resulta ser el millor, que les modes esdevenen moltes vegades enlluernaments fugaços en el temps llarg de la història, que avui es ven molta vella mercaderia adulterada fent-la passar per nova en el mercat historiogràfic. No ens han espantat mai els nous temes, enfocaments, mètodes de la història, però hem patit sempre d'alèrgia al dilettantisme curiós dels empiristes de saló, vocacionals de la invenció permanent de la història, impenitents penèlopes que no conceben l'ofici sense desfer prèviament el teixit historiogràfic. Ens neguem a la dialèctica circular, tan freqüent avui en la nostra professió, de l'exercici circenc o pirotècnic de la darrera moda per a retornar al que abans s'havia denostat després de la primera experiència de desencant i desil·lusió. Convé dir, ara que tant s'utilitza el concepte de retorn i es practica la involució expiatòria de passats experiments fallits, que no compartim aquesta dialèctica d'anada i retorn, d'intercanvi de cromos referencials, d'intens moviment d'ídols del més contraposat pelatge en l'altar de la devoció historiogràfica. No ho compartim perquè, en l'horitzó de la confusió de la nostra curta història de deu anys, sempre hem tingut, al menys, una idea clara: la identitat dels nostres mestres, la fidelitat als nostres referents, la voluntat d'integrar-nos en llur llegat.

Al llarg dels catorze números de *Manuscrits* ha quedat ben palesa la nostra adscripció a la historiografia catalana que, d'alguna manera, han representat Jaume Vicens Vives i Ferran Soldevila. No creiem que tal representació s'hagi de plantejar en termes dicotòmics: el pol Vicens front el pol Soldevila, guanyador *versus* perdedor, Universitat *versus* àmbit extra-acadèmic, col·laboració *versus* resistència catacumbària. Els estudis recents sobre ambdues figures de la historiografia catalana (edició de l'epistolari de Vicens, la tesi doctoral de Muñoz Lloret sobre Vicens, la biografia d'E. Pujol sobre Soldevila, l'edició del dietari del mateix) permeten enriquir el coneixement dels dos grans historiadors, alhora que legitimen la nostra voluntat de sentir-nos-en tributaris i deutors dels dos historiadors. Quan avui a Catalunya es fustiga el suposat descrèdit de la història catalana entre els catalans d'aquest final de segle, en funció d'una presumpta tendència a la devaluació del llegat historiogràfic rebut, convé dir que no compartim la tesi d'aquest descrèdit, ni els fonaments que li són atribuïts. Creiem que tan absurd és el masoquisme devaluatori del que és propi, com el narcissisme

exuberant que desprecia el que és aliè simplement perquè li és desconegut. La millor manera de combatre ambdues tendències és, òbviament, la interrelació, l'intercanvi no desigual, l'antisectarisme que no té perquè confondre's amb l'ambigüitat o la indefinició neutral.

Fora de Catalunya els nostres referents principals, apart dels nostres mestres directes, han estat els historiadors de la generació de l'albada del segle XX, els nostres estimats avis. Aquesta generació dels Carande, Maravall, Caro Baroja, Domínguez Ortiz, integrada pels germans petits dels homes del 98, va trencar amb el positivisme dels gelosos guardians de la història de la generació de la Restauració i va patir en carn pròpia l'impacte dur, no només de la Guerra Civil, sinó de la llarga postguerra, que va determinar en alguns d'aquests historiadors flagrants situacions d'injusta marginació respecte a la Universitat. Aquest allunyament de les tribus universitàries i les guerres de desgast han generat una portentosa producció investigadora, sense la gratificació de la constitució d'escoles departamentals, però amb la compensació de que les seves escoles de deixebles cobreixen, al menys, a dues generacions de deixebles a distància, beneficiaris àvids de la seva obra i dels seus suggeriments i consells.

Ens estem referint, naturalment, a Julio Caro Baroja i a Antonio Domínguez Ortiz. El primer ens ha deixat i li retem, en aquest número, homenatge a través de l'evocació de la seva significació com a historiador. L'altre segueix entre nosaltres i desitjem que sigui per molts anys, puix constitueix el principal mestre que d'aquesta generació ens resta. A la llum de la seva obra i de la transcendència que la mateixa ha tingut en els distint fronts de la història social espanyola dediquem un bon nombre de pàgines en aquest volum.

La nòmina dels nostres mestres, però, no acaba en la frontera dels Pirineus. En aquest sentit, els nostres deutes amb la historiografia francesa, anglosaxona i italiana són inqüestionables. Diversos articles d'historiadors d'aquestes procedències al llarg dels números de la nostra revista així en donen fe. Resulta innegable, però, que de tota la historiografia europea ha estat la francesa el nostre principal objecte d'atenció, l'espill en el qual ens ha complagut emmirallar-nos. Des del debat organitzat i aparegut en el número 2 de *Manuscrits* sobre la història de les mentalitats, fins la presència, entre la nòmina d'autors que hi han escrit, de mestres francesos tan estimats per nosaltres com Vilar o Chartier, múltiples evidències proven aquesta nostra convicció i confesa inserció en el llegat de la historiografia francesa. Per si algú encara pogués dubtar-ho, incluïm en aquest número la taula rodona que, amb motiu del desè aniversari de la mort de Braudel, vàrem organitzar des del nostre Departament, així com tres articles d'acreditats representants o coneixedors d'aquesta historiografia francesa (Lepetit, Dosse i Aguirre Rojas) per a intentar entendre a través d'ells els problemes de la historiografia francesa, amb l'escola dels *Annales* com a senyera, en aquesta singular cruïlla de la història actual.

Serveixi, doncs, aquest volum de la nostra revista, que celebra joiósament els seus deu anys d'història, de testimoni d'agraïment i admiració als historiadors que

tant ens han ensenyat des del magisteri de llurs llibres i articles. Les seves aportacions, sens dubte, tenen -tindran- el privilegi de sobreviure a la mort, de transcendir la cojuntura de la moda, de servir com a referent per a les noves generacions. Avui, amb deu anys d'història a l'esquena, aquesta revista que sempre ha presumit de mirar endavant, se sent obligada moralment a mirar enrera i a dir públicament: gràcies mestres!